

УДК [687.02:687.03]:7.012(043.2)

ЕКОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФЕШН-ІНДУСТРІЇ

А.І. Рубанка, В.А. Барна, Т.В. Луцкер
Київський національний університет технологій та дизайну

Негативний вплив фешн-індустрії на навколишнє середовище щороку стає все більш вираженим. З розвитком fast fashion (з англ. – швидка мода) та появою значної кількості мас-маркет брендів дуже гостро стоїть питання забруднення довкілля через збільшення текстильних відходів та кількості речей, які потрапляють на звалища [1]. З усвідомленням масштабів проблеми, актуальним стає ресуслінг (з англ. – переробка) та урсуслінг (з англ. – повторне використання). Одна частина виробників та дизайнерів свідомо опікується етичним поводженням з відходами, друга лише наслідує модні тенденції [2]. Однак в обох випадках така поведінка суттєво сприяє покращенню екологічної ситуації.

Поширеним у фешн-індустрії стає використання перероблених матеріалів [3] та реконструкція старих речей. Наприклад, французький бренд Veja виготовляє підошву для взуття з перероблених пластикових пляшок (рис. 1). Для підошви на одну пару взуття потрібно три перероблені пластикові пляшки, які збирають з вулиць Сан-Пауло та Ріо-де-Жанейро, подрібнюють і перетворюють на волокна. Екологічну концепцію бренд підтримує завдяки використанню органічної бавовни з локальних ферм в північно-східній Бразилії. Рослину при вирощуванні не обробляють хімікатами, зокрема пестицидами. Також для виготовлення підошви використовують каучук з лісів Амазонії. З 2006 року бренд Veja виготовляє вироби зі шкіри рослинного походження лише з органічних сполук. Найчастіше шкіру вичиняють із застосуванням хрому, який створює високий рівень забруднення води, а Veja замінила важкі метали екстрактами акації, природнім таніном. Світову славу бренд здобув у 2018 році після того, як його взуття одягла Меган Маркл.

Рисунок 1 – Екологічний підхід у виготовленні взуття та аксесуарів бренду Veja: а – зібрані пластикові пляшки; б – подрібнені пластикові пляшки; в, г – взуття з вторинної сировини та органічних матеріалів

На подіумах все частіше з'являються реконструйовані моделі виробів. Дизайнери знаходять основні матеріали для колекцій у вінтажних маркетах та секонд-хендах. Мас-маркет сегмент також наслідує загальні тенденції. Zara, Mango, H&M, Uniqlo, Asos тощо мають в своїх колекціях лінійки Conscious, Committed, Join Life, в яких використовують органічну бавовну або перероблені матеріали (рис. 2) [4]. Також в магазинах цих торгових марок є можливість здати одяг попередніх колекцій, отримавши знижку на нові речі. Серед українських брендів варто згадати Revicloby Markova, особливістю якого є індивідуальне виготовлення виробів з якісних вінтажних матеріалів з сировинним складом Бавовна – 100% та поверхневою густиною 400-450 г/м². Для основи використовують денім брендів Levi's, Calvin Klein, LEE, Wrangler тощо. Ще один бренд з подібною концепцією – Blast Off, який реконструює та перероблює вінтажний верхній одяг з натуральної шкіри та замші. З метою зменшення виробництва з виготовлення виробів зріс інтерес до вживаних та вінтажних речей. Якісні вироби з історією унікальні і відповідають принципу розумного споживання. Все більше з'являється он-лайн платформ, що займаються збутом вінтажного одягу та аксесуарів. Наслідуючи останні тенденції бренд Dior перевипустив свою легендарну Saddlebag, а Fandi – Baguette і тим самим ще більше приверну увагу до вінтажних варіантів.

Рисунок 2 – Приклади колекцій з використанням еко-тенденцій 2019-2020 відомих брендів мас-маркету: а – MangoCommittedCollection IV; б, в – H&M Conscious; г – ZaraJoinLife; д – Uniqlo U; е – Asos

Водночас з вирішенням проблем екологічності виробництва намітилась тенденція щодо використання екоматеріалів та розвивається напрям *animal friendly* (з англ. – дружній до тварин), що означає виготовлення матеріалів без негативного впливу на тваринний світ. Часто на етикетках можна побачити позначку *organic cotton*, що свідчить про екологічність виготовленої продукції [5]. Органічною можна назвати лише ту бавовну, яку вирощують без додавання пестицидів. Для боротьби зі шкідниками застосовують такі природні речовини, як суміш часнику, перцю чилі та мила. Такі натуральні добрива, як компост та перегній, забезпечують потрібну кількість поживних речовин і не забруднюють ґрунт та воду.

Значна кількість світових модних будинків відмовилась від використання натурального хутра у своїх колекціях з етичних причин, що спричинило підвищений попит на його еко-аналог. Однак, часто аналогом натурального хутра замість еко-матеріалів виступає поліестр, виготовлення якого негативно впливає на еко-систему. Але є бренди, які свідомо підходять до вирішення проблеми. Екошуби Ralph Lauren, що виготовлені зі стриженого хутра монгольської вівці, схвалено організацією PETA. Відомий бренд Stella McCartney у своїх колекціях використовує лише екоматеріали. А серед молодих перспективних впізнаваним є угорський бренд Nanushka, що відомий одягом та аксесуарами з екошкіри. Варто означити основні тенденції розвитку усвідомленого споживання, що спонукає до використання принципу «розумного гардеробу», який активно почали пропагувати стилісти.

Таким чином, висвітлено напрями екологічності при виготовленні швейних виробів, взуття та аксесуарів. Зроблено наголос на такі основні макротренди, як свідоме споживання, *recycling* та *upcycling*, вінтаж, екоматеріали, принципи розумного гардеробу тощо.

Список використаних джерел

1. Підходи до дизайну одягу в контексті етичної моди / А. М. Векліч, Р. В. Корсінов, Т. Ф. Кротова, К. Л. Пашкевич // Інноваційні культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Херсон, 11-13 вересня 2019 року. – Херсон : ХНТУ, 2019. – С. 232-234.
2. Сучасні тенденції екодизайну у проектуванні виробів легкої промисловості / А. М. Векліч, Лю Цзянсінь, О. В. Колосніченко, К. Л. Пашкевич // Ресурсозберігаючі технології легкої, текстильної і харчової промисловості : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів, м. Хмельницький, 10-11 жовтня 2019 року. – Хмельницький : ХНУ, 2019. – С. 142-143.
3. Рубанка М. М. Способи переробки і області подальшого використання відходів матеріалів швейної промисловості [Текст] / М. М. Рубанка // Легка промисловість. - 2017. - № 2. - С. 48-55.
4. Что масс-маркет готов делать ради экологии [Електронний ресурс], Режим доступу: https://www.vogue.ru/fashion/news/chto_mass_market_gotov_delat_radi_ekologii
5. Чупріна Н. В. Енергозберігаючі технології екодизайна у створенні сучасного одягу як продукту індустрії моди / Н. В. Чупріна // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2013. - № 6. - С. 245-253.